

כ"ד אדר ב, תשע"ו
3 אפריל, 2016

מודל מצוינות לשיפור איכות ההדרכה בקרן קימת לישראל

חוברת למדריך מקבל המשוב

מחלקת פדגוגיה, קרן קימת לישראל

אדר תשע"ו
מרץ 2016

מודל מצוינות לשיפור איכות ההדרכה בקרן קימת לישראל

למדריך מקבל המשוב שלום!

מבוא:

אנו שמחים לבשר כי המחלקה הפדגוגית פיתחה כלי משוב שמטרתו לשפר את איכות ההדרכה בקרן קימת לישראל.

מטרת החוברת הזו היא לתאר לך המדריך את תהליך המשוב לשיפור איכות ההדרכה. צוות המשוב בהדרכה יצטרף באופן עקבי להדרכות שונות בקק"ל ויצפה בהן על מנת להעריך את רמת ההדרכה של המדריכים, את מוצר ההדרכה ואת הארגון.

מטרת המשוב:

- הערכת איכות ההדרכה.
- קבלת תמונת מצב של איכות ההדרכה, על מנת לחזק נקודות חולשה ברמה הארגונית.
- שיפור יכולותיו של המדריך לאורך זמן (שיפור ההדרכה).

מתי ולמי?

ההצטרפות תתבצע על פי תכנית שיתוו רכזי ההדרכה המשקפת צרכים ארגוניים רחבים. מטרת ההצטרפות אינה לבחון אותך ולחרוץ את עתידך, תפקידה להוות כלי מקצועי ומהימן להכרת המדריכים, לשפר את איכות ההדרכה ולאתר צרכים הדורשים מענה.

המשוב ככלי למדידה עצמית:

המשוב בנוי למדידה עצמית ולמילוי עצמי שלך, כך שכבר בשלב לימוד המסמך אתה יכול לכוון את תוכני הדרכתו למודל ובכך לכוון להדרכה טובה יותר. המשוב מהווה בסיס לשיחה על ההדרכה בינך לבין המדריך המצטרף, גם על בסיס מילוי המשוב שלך.

דגשים והארות לך המדריך:

- כל הדברים הנאמרים בינך לבין המדריך המצטרף נשארים במסגרת הארגון ויש עליהם חיסיון.
- תפקיד המשוב הוא לפתח אותך כמדריך, להוביל ללמידה אישית ולהעצים אותך מבחינה מקצועית.
- מומלץ לעיין לפני ההדרכה בדף "דמות המדריך בקק"ל", עמוד 4.
- מטרת הארגון היא לפתח מדריכים טובים יותר. אם יש לך רעיון לפיתוח ההדרכה, נשמח לשמוע.

- שים לב ששיחת המשוב אורכת כ-30 דקות והיא מתבצעת מיד בתום ההדרכה. כלומר יום ההדרכה מסתיים לאחר שיחת המשוב. אנו מבקשים להיערך לכך.

תהליך המשוב:

<u>מתי</u>	<u>שלב</u>	<u>פעולות מרכזיות ונקודות להדגשה</u>
מספר ימים לפני ההדרכה	1	קבלת שיבוץ – רכז ההדרכה יודיע לך על הצטרפות עורך המשוב בתאריך מסוים. אתה מוזמן לפנות לרכז ההדרכה ולבקש לראות את המשוב האחרון אם היה כזה.
	2	עורך המשוב ייצור עמך קשר כשלושה ימים לפני ההדרכה, ויערוך עימך שיחת תיאום ציפיות טלפונית לקראת ההצטרפות לפעילות.
	3	טופס המשוב נמצא באתר וכדאי להתייחס אליו בתהליך בניית ההדרכה.
בוקר ההדרכה	4	בוקר ההדרכה – פגישה עם עורך המשוב בבית הספר לשיחה מקדימה: שיחת היכרות קצרה, הסבר על מטרות ההצטרפות, חשיבות ההצטרפות (שיקוף ההדרכה עבורך, המדריך, אחריות גוף ההדרכה בקק"ל לנעשה בשטח, הזדמנות ללמידה, החלפת דעות עם מדריך ותיק וקבלת דגשים חשובים ממנו). המדריך שהצטרף יערוך רישום במהלך ההדרכה. עורך המשוב יסכם את ההדרכה על פי "דף תצפית הצטרפות הדרכה" (נספח 1): זמנים, מהלך מרכזי, מסרים, שיפור ושימור, דוגמאות.
	5	• המדריך ימלא משוב על עצמו (אפשר בעל פה). • שיחת המשוב תתקיים בסיום ההדרכה.
בתום ההדרכה	6	סיום ההדרכה – שיחת משוב בת כ-30 דקות במקום שיתואם מראש ויהיה מקובל על שני הצדדים בהתאם לנספח 2 "משוב איכות ההדרכה". שים לב שיום ההדרכה מסתיים לאחר שיחת המשוב.
אחרי המשוב	7	עורך המשוב ישלח לרכז ההדרכה את טופס משוב איכות ההדרכה.

דמות המדריך בקק"ל – מילון מושגים למודל המצוינות

המדריך כבעל ערכים וכמוסר ערכים בפעילות חינוכית:

- מסר וערך בהדרכה – על ההדרכה לעסוק בקשר החיובי בין התלמיד לארצו ולהעצים אותו.

המדריך כמוסר הדרכה איכותית:

- **ידע בהדרכה:** על המדריך להיות בעל ידע רחב, עשיר ומגוון, מעמיק ומעודכן בערכי החינוך של קק"ל: ידיעת הארץ, איכות הסביבה, מנהיגות וקשר לארץ. על המדריך להשתמש באפקטיביות בידע ולקשור את הידע הנמסר לידע קודם של הקבוצה. על ההדרכה להיות רב תחומית ומקשרת בין תחומי עניין ודעת שונים (גיאולוגיה, טופוגרפיה, היסטוריה, ארכיאולוגיה ועוד). ההדרכה צריכה להיות אקטואלית ומתבוננת ודנה בנושא מזוויות שונות. ההדרכה תישען על היכרות מעמיקה עם תחומי התנ"ך, הארכיאולוגיה ההיסטוריה, הגיאוגרפיה והטופוגרפיה הרלוונטיים. ההדרכה תפנה את תשומת לבם של המודרכים לגורמים משתנים כגון מזג אוויר, לוח שנה, מפגש מזדמן עם יערן ותושב...
- **קשר עם סביבת ההדרכה והמודרכים:** המדריך יקשר את תוכני ההדרכה לסביבת ההדרכה תוך התייחסות לתובנות העולות מהקשר הזה ולמראה העיניים. המדריך ישתמש בטכניקה של שאילת שאלות לגילוי מודרך, ישאף לשוחח עם קבוצתו וינצל שאלות שהמודרכים שואלים כמנוף לצמיחה ולמידה תוך שיתוף וחיבור הקבוצה. המדריך יפתח שיח משמעותי תקין, רהוט, מותאם ומכבד את הקבוצה.
- **שיטות ואמצעי הדרכה:** על ההדרכה להיות מעניינת וחוויתית, על המדריך לגרות את שומעיו ולהשתמש במגוון שיטות הדרכה והמחשה, תוך הפעלת החושים השונים: קוגניציה, אסתטיקה ומפגש. בנקודות שבהן קיימת התייחסות לשינוי עמדות ישתמש המדריך בשיטות אפקטיביות כגון דיון דילמה, שימוש בתמונות, דיון כובעים וכו'. על המדריך להדגיש את הממד החוויתי בפעילות על ידי תכנון ויישום מוצר חינוכי על בסיס מערכי הדרכה. המדריך ישלב שימוש בטכנולוגיות הקרובות לעולמם של המודרכים, ככל האפשר, וינצל קטעי הליכה ונסיעה למשימות התבוננות, קשר עם הקבוצה ואיסוף מידע. המדריך יקיים פתיחה, יסכם ציפיות, יגדיר מטרות ויסכם את ההדרכה. ההדרכה תותאם לגיל המודרכים ולסוג הקבוצה: המתודות, השפה ותחומי העניין חייבים להיות מותאמים לגיל המודרכים, סגנונם ויכולותיהם. שימוש בכלים מגוונים בהפעלת החניכים מעורר סקרנות, יוצר רגעים משמעותיים ומסייע לקיים שיח משמעותי.
- **מסר הנובע מההדרכה:** ההדרכה תשאף לגעת במסרים שקק"ל מבקשת להעביר בפעילויותיה תוך שימוש בערכות הדרכה המיועדות לכך.

תודעת שירות (תכונות המדריך):

- **הופעה:** המדריך יגיע בזמן (כרבע שעה לפני מועד תחילת ההדרכה) ויקפיד על מראה מכובד בחולצת קק"ל.
- **מקדם תדמית הארגון:** מדריך קק"ל ישלב ערכי קק"ל באמצעות עזר הליבה וערכות נוספות בפעילויות השונות. על המדריך לקשר את המודרך למסגרות נוספות ממשיות או מקוונות (חלון ירוק) ולהזמין אותו לפעול בהן.
- **קשוב ללקוחות:** במסגרת תפקידו, המדריך הוא נותן שירות. על המדריך ליצור קשר חיובי עם כל קבוצה וצוות מלווה, עליו להתייחס למזמין כלקוח, ולהקשיב לו. על המדריך לעמוד במטרות שהוגדרו על ידי הגוף המזמין ומייצגו בשטח.
- **התייחסות לצוות המלווה וניהולו:** רתימת הצוות המלווה קריטית להצלחת הפעילות החינוכית. בנוסף, על המדריך לדעת להגיב לביקורת ולהתייחס לצוות המלווה בכבוד הראוי. מבחינה מקצועית המדריך מנהל את הצוות המלווה בכל מה שקשור לפעילות, מבחינת קבלת החלטות – במסגרת תפקידו כנותן שירות עליו לדעת לקבל החלטות בשיתוף הצוות המלווה.
- **ליווי הקבוצה:** המדריך ילווה את קבוצתו טרם הפעילות על ידי תיאום ציפיות עם אחראי הקבוצה ורכז ההדרכה, ובמהלך הפעילות וסיומה – על ידי סיכום ודיווח מסודר לרכז ההדרכה.

יכולת ניהול ושליטה (תכונות המדריך):

- **שליטה בקבוצה:** המדריך הוביל את הקבוצה, הפגין יכולת קבלת החלטות בצורה נבונה ומושכלת. יזם אירועים ולא נגרר אחריהם.
- **בטיחות וביטחון:** המדריך יקפיד על כללי בטיחות וביטחון בפעילות ויקיים תדריך בטיחות לפני הפעילות. תדריך הצוות המלווה יתייחס להתאמת הפעילות למזג האוויר ולפעילויות הנלוות. המדריך יכיר את נקודות התורפה הבטיחותיות, יתעדכן, יעדכן לגביהן באופן רציף ויפעל על פיהן.